

Отже, умови, визначені у договорі підяду на переробку давальницької сировини або використання давальницьких матеріалів у процесі виконання робіт, впливають на організацію та техніку ведення бухгалтерського обліку на переробному підприємстві.

Література:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291.

Терлецька О.П.
студ. гр. ЕОАм – 13
Національний університет «Львівська політехніка»
Науковий керівник – Левик І.С.,
асист. кафедри обліку та аналізу

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Сьогодні в Україні спостерігаються процеси становлення і зміцнення ринкових відносин, входження підприємств у відкриту систему фінансово-економічних, на основі новітніх комунікаційних й інформаційних технологій, сучасних методів і прийомів менеджменту. Світова та вітчизняна практика підтверджує, що стратегічне управління дозволяє знизити вплив невизначеності на діяльність підприємства, підвищити його здатність протистояти непередбаченим ситуаціям, визначати пріоритетні напрями діяльності. В зв'язку з цим особливої актуальності набувають питання, пов'язані з обліково-аналітичним забезпеченням процесу стратегічного управління діяльністю підприємства, зростає значення аналізу й обґрунтування стратегії розвитку підприємства. Стратегічні рішення визначають загальний напрям розвитку підприємства, його ефективність й життєстійкість за прогнозованих, непередбачених, а також взагалі невідомих на даний момент подій, які можуть впливати на нього.

Інформаційним забезпеченням стратегічного управління діяльністю підприємства повинна стати належним чином побудована обліково-аналітична система стратегічного типу, яка відповідає рівням управління і у якій враховано параметри та вимоги зовнішнього середовища. Обліково-аналітична система стратегічного типу визначається як інтегрована система обліку, планування, контролю й аналізу, що забезпечує систематизацію інформації для оперативних управлінських рішень і координацію майбутнього розвитку підприємства. Важливою частиною цієї системи є стратегічний облік. Дослідженню цього питання почали приділяти увагу порівняно недавно 15-25 років тому, що зумовило відсутність серед вчених єдиної думки щодо суті цього поняття. Виділяють стратегічний облік та стратегічний управлінський облік (табл.).

Таблиця

Трактування суті стратегічного обліку вітчизняними та зарубіжними науковцями

Автор, джерело	Визначення поняття стратегічний облік
Чебан Т.М., Яценко В.Ф. [1]	«...представляє собою облікову систему, яка включає сукупність форм та методів обліку, стратегічного планування й контролінгу; адаптовану до сучасних умов зовнішнього середовища. Вона дає змогу сформулювати адекватне вимогам ринкової економіки обліково-аналітичного забезпечення, як важливе інформаційне джерело в процесі прийняття стратегічних рішень в управлінні підприємством»
Райан Б. [2]	«...це певне поєднання управлінського обліку з системами фінансової звітності, зорієнтоване на прийняття стратегічних рішень»
Атамас П.Й. [3, с.387]	«...облік, який зосереджується на зовнішніх факторах (таких як прибутковість конкурентів, частка на ринку і т. ін.), тоді як для традиційного обліку характерна зосередженість на внутрішніх процесах і явищах»

Продовження табл.

Голов С.Ф. [4, с. 508]	«...це система управлінського обліку, спрямована на прийняття стратегічних управлінських рішень»
Кит У. [5, с. 85]	«...облік, який повинен відображати відносні фінансові результати, досягнуті бізнесом по відношенню з конкурентами, постачальниками і, можливо, споживачами»
Іннес Дж. [6, с. 632; 7, с. 96]	«...засіб для забезпечення інформацією, потрібний для того, щоб підтримувати стратегічні рішення в організації»
Писаренко Т.М. [8]	«...певний процес відображення фінансових і облікових проблем підприємства. Він фокусується на певних ключових елементах діяльності підприємства, яка дає можливість створювати економічні цінності і називається «С-цикл»»

В стратегічному обліку використовуються дані оперативно-технічного бухгалтерського та статистичного обліку. Коли облік перетвориться на стратегічний, тобто надаватиме не лише фактичні, а й прогностні, очікувані результати, стратегічне управління матиме те інформаційне підґрунтя, яке дасть змогу проводити зміни на підприємстві в найбільш раціональному режимі з використанням надійних інформаційних матеріалів. Але сам стратегічний облік лише відображає факти і тому робити відповідні висновки з поданої інформації без проведення аналізу дуже складний і трудомісткий процес, крім того для підприємства це може мати негативні наслідки.

Стратегічний облік дає необхідні дані для здійснення стратегічного аналізу, створює умови для застосування стратегічного контролю. Контрольна функція відноситься до основних у будь-якому типі управління. В стратегічному управлінні він має вид стратегічного контролю.

Стратегічний аналіз можна визначити як «...логічний та змістовний метод, суть якого полягає в інформаційно-аналітичному забезпеченні процесів стратегічного планування і стратегічного контролінгу». У стратегічному аналізі досить широко використовують різноманітні методи прогнозування параметрів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, зокрема, якісні (експертні) та кількісні (статистичні) методи.

Стратегічний контроль — це особливий вид управлінської діяльності на підприємстві, що полягає у спостереженні та оцінці проходження процесу стратегічного управління, який забезпечує досягнення поставлених цілей та виконання обраних стратегій через встановлення стійкого зворотного зв'язку.

Поєднання стратегічного обліку, аналізу і контролю дозволяє побудувати відповідну інформаційну систему, що в своїй основі матиме спрямованість на інформаційне забезпечення розробки та реалізації стратегій.

Отже, стратегічний облік є вихідною ланкою стратегічного управління, який створює підґрунтя для проведення аналізу та здійснення контролю. Однак існує проблема впровадження його на підприємстві оскільки ще не сформовано конкретної методології його здійснення і кожне підприємство визначає це індивідуально.

А головною метою обліково-аналітичної системи стратегічного типу є розробка в умовах невизначеності і ризику ефективних засобів стратегічного обліку, інструментів керування у виді моделей економічно-математичного аналізу.

Напрямами наших подальших досліджень є визначення місця стратегічного обліку, аналізу та контролю у системі обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління підприємством.

Література:

1. Чебан Т.М., Яценко В.Ф. *Організаційні аспекти побудови бухгалтерії стратегічного типу // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. - №12. - С. 31-36.*
2. Райан Б. *Стратегічний облік для керівників. – ЮНІТІ, 1998. – 616 с.*
3. Атамас П.Й. *Управлінський облік: Навчальний посібник. – Д. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 440 с.*
4. Голов С.Ф. *Управлінський облік. Підручник. – К.: Лібра, 2003. – 704 с.*

5. Kim Y. *Стратегический управленческий учёт / Пер. с англ.* – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2002. – 448 с.
6. Innes J. *Strategic Management accounting, in tones, J (ed.). Handbook of Management accounting, Gee, Ch. 2., - 1998.* – 968 p.
7. Cooper R., Kaplan R.S. *Measure costs right: make the right decisions // Harvard Business Review.* – 1988. – September / October - P. 96-103.
8. Писаренко Т.М. *Розвиток управлінського обліку в контексті історичного розвитку облікової системи України // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. Луцький державний технічний університет. Випуск 4 (16). – Ч. 2. – Луцьк, 2007. – С. 57-61.*
9. Демьянова О.В. *Методические основы стратегического анализа на промышленном предприятии (На примере мебельной промышленности Республики Татарстан): дис. канд. экон. наук: 08.00.05. / О.В. Демьянова. – Казань, 2004. – 269 с.*

Ткач О. В.
студ. гр. ЕОАм-11
Національний університет “Львівська політехніка”
Науковий керівник – Мохняк В. С.,
асистент кафедри обліку та аналізу

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У БУДІВНИЦТВІ

У період становлення ринкових відносин в Україні значно зростає роль прибутку, який є фінансовим результатом діяльності підприємства, як джерела забезпечення інтересів держави, власників та персоналу підприємств. Тому, однією з актуальних задач, яка постає перед керівниками підприємств, бухгалтерами та науковцями, є розробка і впровадження методів ефективного управління формуванням фінансового результату в процесі господарської діяльності.

Застосування принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, визначеного Законом “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, передбачає формування фінансових результатів шляхом порівняння доходів та витрат. Такий принцип має позитивне значення і дозволяє зробити висновок про доцільність вивчення фінансових результатів як системи взаємопов’язаних об’єктів. За цим принципом витрати і доходи відображаються в обліку у тому періоді, в якому вони були нараховані, тобто відбулися незалежно від того, коли фактично отримані кошти від покупця.

Доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов’язань, які призводять до зростання власного капіталу.

Витрати – це зменшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, які призводять до зменшення власного капіталу.

В бухгалтерському обліку відображаються лише ті витрати, які пов’язані з отриманими доходами у відповідному періоді. Тобто підприємство може відображати витрати, лише якщо воно отримало доходи.

Відображення доходів і витрат за будівельним контрактом у бухгалтерському обліку має свій особливий порядок, викликаний все тією ж особливістю здійснення будівельних робіт, що полягає в їхній великій тривалості в часі. У зв’язку із цим доходи від будівельної діяльності не можуть відображатися в тому самому порядку, як, наприклад, доходи від надання побутових послуг, які відображаються в обліку по їх закінченні та після передачі замовнику (підписання акту приймання виконаних робіт). При здійсненні будівництва, що триває, як правило, кілька років, такий порядок відображення доходів не прийнятний.

Така організація обліку витрат на будівельних підприємствах призводить до виникнення значного залишку незавершеного виробництва, оскільки облік будівельних робіт